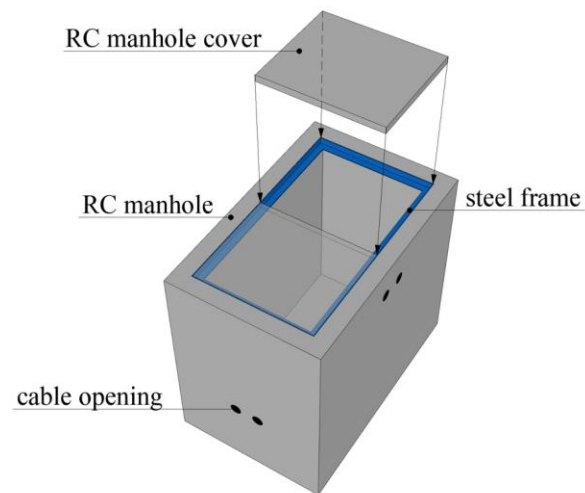

VASÚTI HIDAK

alapítvány 1996

Dr. Juhász Károly Péter
JKP STATIC Kft.

Makroszál erősítésű beton távközlési aknák

Dr. Juhász Károly Péter

JKP STATIC Kft. – www.jkpstatic.com – www.jkp.hu

Tartószerkezeti vezető tervező, tartószerkezeti szakértő

Betontechnológus szakmérnök

2019: doktori a szintetikus makro szálerősítésű betonokról

- The effect of synthetic fibre reinforcement on the fracture energy of the concrete
- Modified fracture energy method – szálerősítésű betonok anyagmodell paramétere
- 2016-2019 közös pályázat keretében MFEM felhasználásra került az ATENA-ban

BME Szilárdságtani és Tartószerkezeti Tanszék laborvezetője 2020-ig

- témavezető 4 első helyezést elért TDK dolgozatnál
- Tongji Egyetem (Sanghaj, Kína) külső konzulense

2020-tól saját akkreditált betonlabor: www.jkp.hu/betonlabor

Főbb érdeklődési területek:

- betontechnológia – szálerősítésű betonok (FRC), szálerősítésű polimerek (FRP)
- beton, szálerősítésű beton és vasbeton szerkezetek fejlett végelelemes modellezése

Tagja a *fib* WG2.4.2: szálerősítésű betonszerkezetek modellezése munkacsoportnak

Publikációk: www.jkpstatic.com/publications

HOGYAN KEZDŐDÖTT

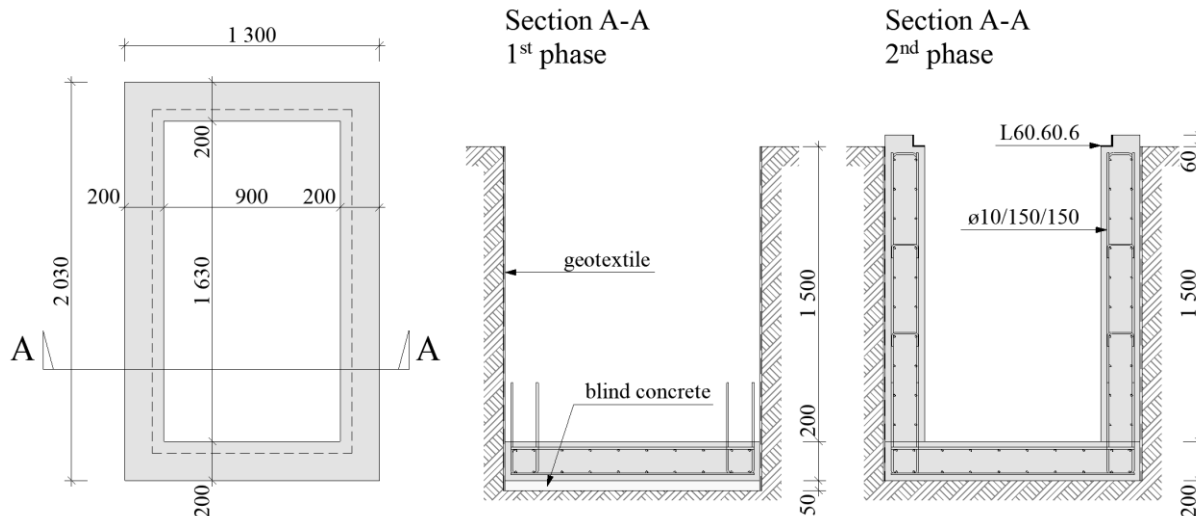
MÁV vasút melletti távközlési aknák

Helyszínen gyártott vasbeton (RC) aknák, felmerülő igények:

- eredetileg vasalt szerkezet
- igény a szerkezet kivitelezési folyamatának egyszerűsítésére, gyorsítására
- talán a vasmennyiség is túlzó?

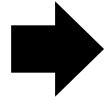
Szintetikus szálerősítésű beton (FRC), mint egy lehetséges megoldás:

- betonba bekeverve érkezik, nem kell a vas armatúrát elkészíteni, pozícionálni
- nincs korrózióveszély
- gyorsabb és gazdaságosabb
- karbon lábnyom és fenntarthatóság

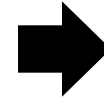

SZINTETIKUS MAKRO FRC

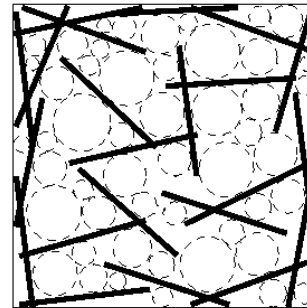
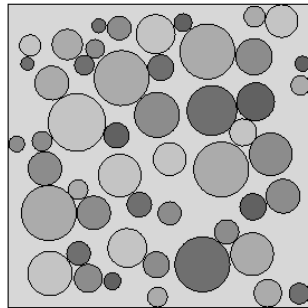
Kompozitok

Rövid szálas kompozitok

Szálerősítésű beton

MÁTRIX (ÁGYAZÓANYAG)

Beton

Kvázi-rideg anyag

Kétfázisú anyag:

- habarcs (cementpép és homok) -
adalékanyagok (kavicsok > 4 mm)

SZÁLAK

Acélszálak: egyenes, merev rövid szálak

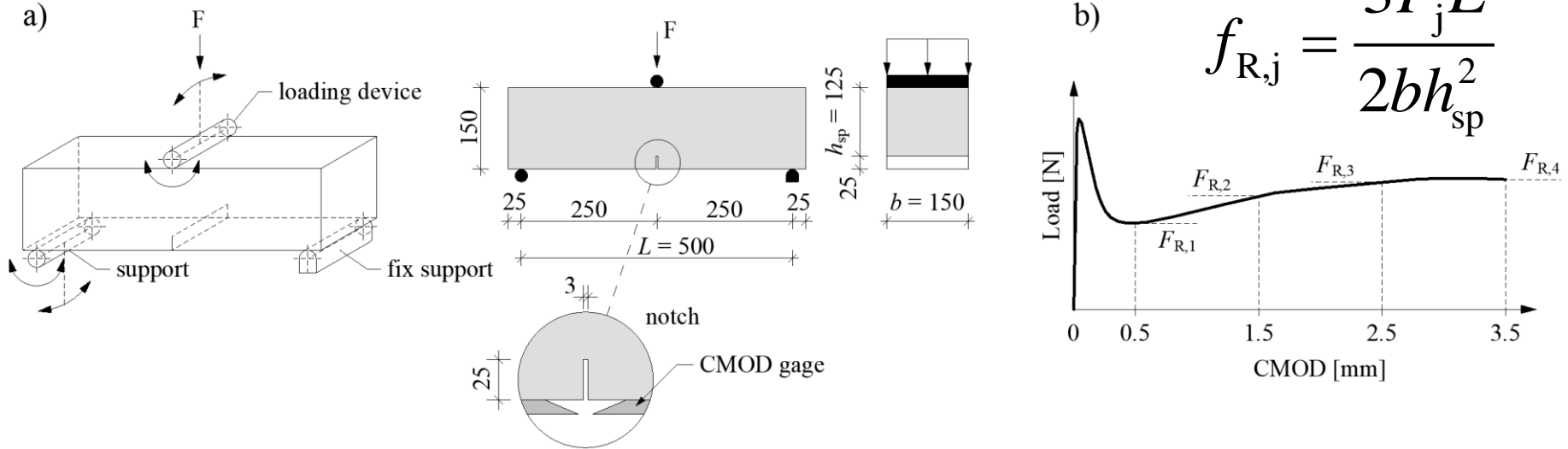
Szintetikus: egyenes, rugalmas rövid szálak – **nem mikro szálak!**

Mátrixnál nagyságrenddel nagyobb húzószilárdság

Véletlen-egyenletes eloszlású
de a zsaluzott zóna közelében részben irányított

Szálerősítésű beton anyagparamétere

Anyagparaméter meghatározása 3 pontos gerenda hajlítási vizsgálattal.

- Anyagparaméterek: $f_{R,1}; f_{R,2}; f_{R,3}; f_{R,4}$

- Anyagparaméterek meghatározása:

→ adott betonszilárdsághoz és adott adagolással, több labor eredményeinek átlagaként, úgymond gyártói adatszolgáltatás

→ az adott szerkezethez tervezett betonnal és az adott adagolással meghatározva – pontosabb módszer jelentős méretű beruházások esetében

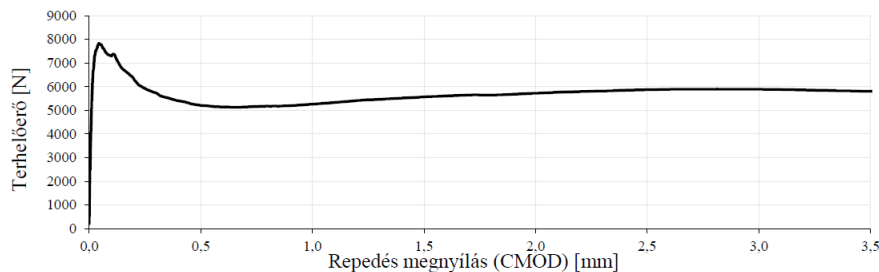
Egyik szál a másikkal nem helyettesíthető!

VIZSGÁLATI JEGYZŐKÖNYV

Fémsházalas beton vizsgálati módszere. A hajlító-húzó szilárdság mérése.
MSZ EN 14651 alapján

Munka szám: LAB-2023-019 Iktatószám: JKP-23-01-0105.04
Megrendelő:
Mintavételi jegyzőkönyv sz.: 230608
Mintavételért felelős:
Mintavétel időpontja: 2023.06.08 Vágás időpontja: 2023.08.11
Mintavétel helye:
Mintavétel módja: MSZ EN 12390-2:2012 szerint
Beérkezés időpontja: 2023.08.01
Vizsgálat kért időpontja: -
Próbatestek jele: FP-G Minta szám: 3
Vizsgálat időpontja: 2023.08.14
Minta kora: 67 nap
Utókezelés (tárolás): Vegyes
Minta felülete vizsgálatkor: Légszáraz

#	Jel	Méretek [mm]					Hajlító-húzószilárdságok [MPa]				
		b	h_{sp}	l	x	y	f_{ctL}^f	$f_{R,1}$	$f_{R,2}$	$f_{R,3}$	$f_{R,4}$
3	FP-G-3	152,7	125,0	500	2,0	4,0	2,5	1,6	1,7	1,8	1,8
		CMOD [mm]					0,5	1,5	2,5	3,5	

Megjegyzés: -

Magyarázat: szélesség b , magasság h_{sp} , fesztáv l . CMOD adapter lapkák vastagsága x , távolsága y .
A terhelés sebessége szabvány szerint 0,05 mm/min, majd CMOD = 0,1 mm után 0,2 mm/min.

A vizsgálatot az MSZ EN 14651:2005+A1:2008 alapján végeztük.

Szabványi háttér

- nincs szabványi háttére a szálerősítésű betonoknak – sem acél, sem szintetikus
- az új EUROCODE már fog tartalmazni méretezési módszert szálerősítésű betonokra
- amíg nincs szabvány a *fib* Model Code használható, mint irányelv
- ugyanakkor szabványként nem lehet rá hivatkozni

Tartószerkezeti feltételek:

- ① az aknának biztonsággal kell hordania a keletkező terheket
- ② az akna tönkremenetelének duktilisnak kell lennie

Szabványi háttér hiányának kiküszöbölése, megfeleltetés a feltételekre:

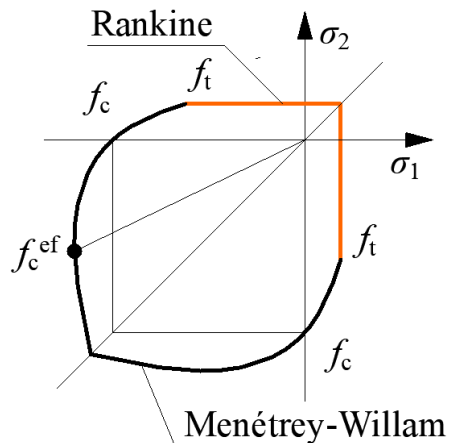
- ① méretezés elvégzése beton (PC) szerkezetre: ULS, SLS és FAT határállapotokban, beton (PC) anyagmodell, EUROCODE alapján csökkentő tényezővel
- ② duktilitás vizsgálat elvégzése szálerősítésű beton (FRC) szerkezetre, figyelembe véve a szálak hatását, FRC anyagmodell, *fib* Model Code alapján, pontosan meghatározva a szerkezet duktilitását (D)

Mindkét méretezés ATENA térbeli végeelem szoftverrel készült.

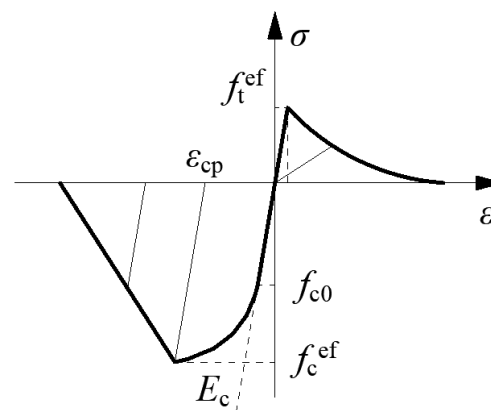
ATENA térbeli végeselemes méretezés

- speciális szoftver beton, szálerősítésű beton és vasbeton szerkezetek méretezésére
- más viselkedés húzott és nyomott oldalon: Menétrey-Willam és Rankine kombinált törési feltételt használ
- repedés utáni törési energia figyelembe vétele
- szálerősítés figyelembe vétele a módosított törési energia módszer alapján
- karakterisztikus hossz (crack band theory) figyelembe vételével hálóméret független a számítási eredmény

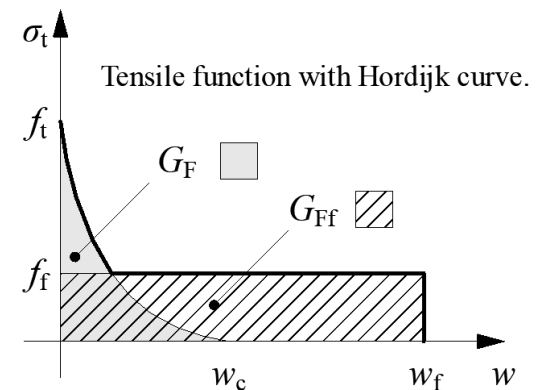
Biaxial Failure Law

Stress-strain Law

Tension Function

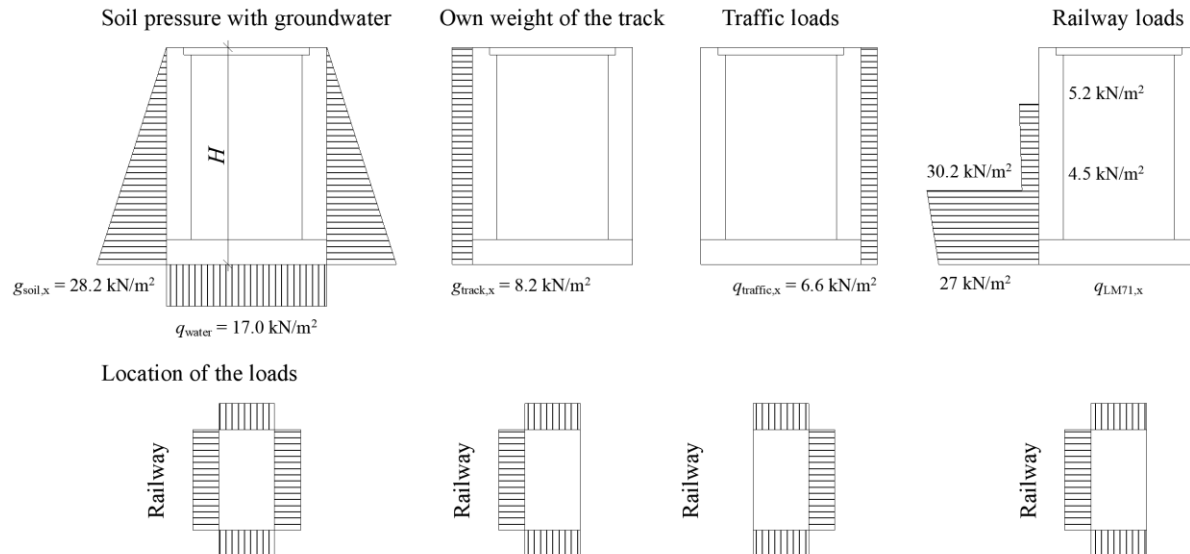
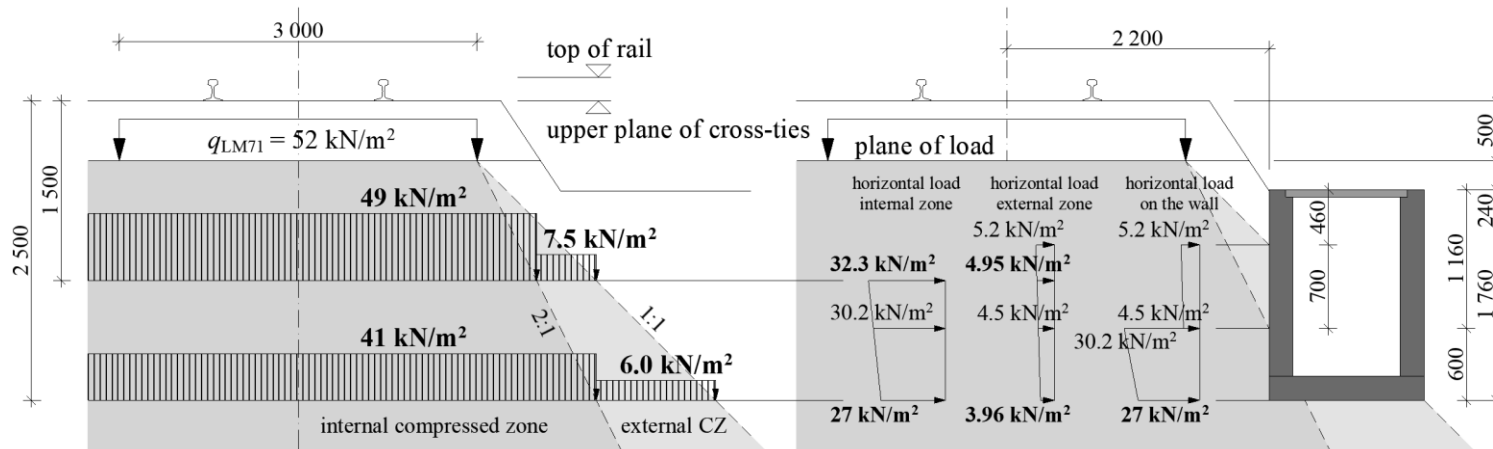
Červenka V., Jendele L., Červenka J., *Advanced Tool for Engineering Nonlinear Analysis (ATENA) 5.9.1c*, Prague, 2023, <https://www.cervenka.cz/products/atena/>

Bazant, Z.P., Oh, B.H., Crack Band Theory for Fracture of Concrete, *Materials and Structures*, RILEM, 1983 Vol. 16, 155-177.

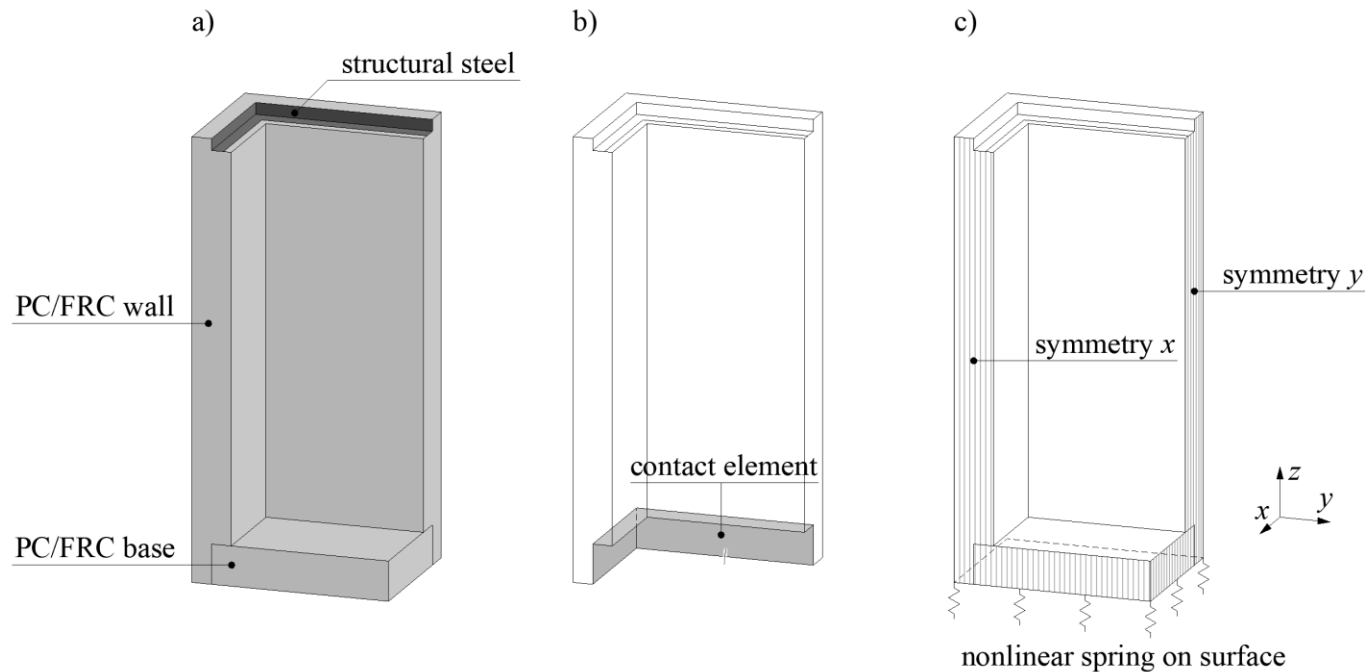
ATENA térbeli végeelemes méretezés

- terhek meghatározása e-VASUT 02.10.20: 5.4 fejezet alapján, LM71 terhelésre

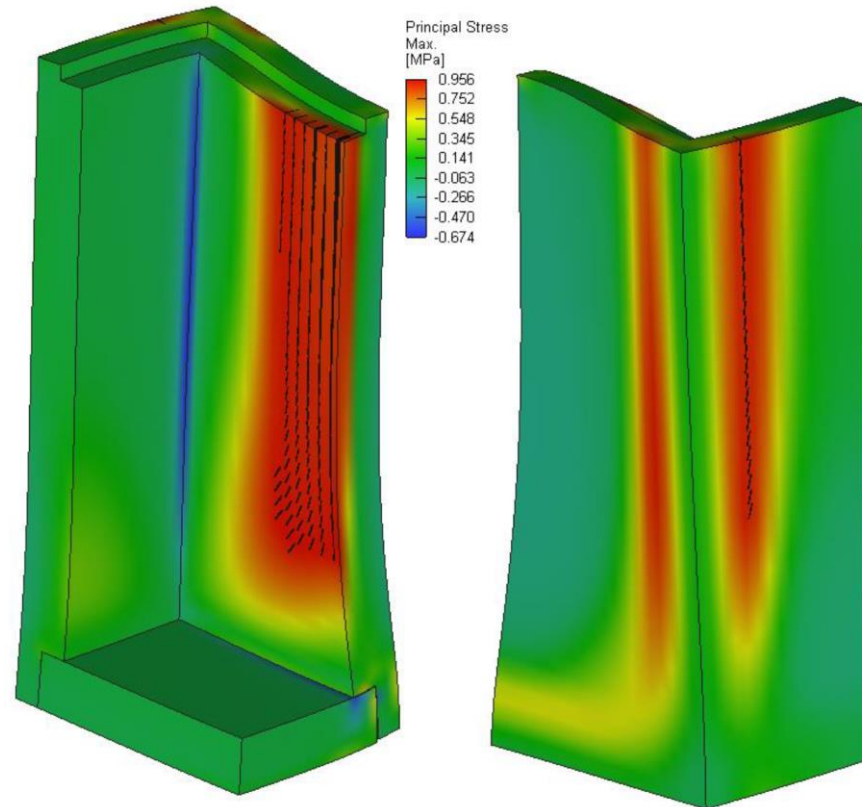
ATENA térbeli végelelemes méretezés

- a szerkezet negyede lett méretezve, a biztonság javára minden oldalon lett működtetve a mértékadó terhelés
- a szimmetria síkokban felületi támaszt működtettünk, míg az alsó lemez alatt nemlineáris rugós megtámasztást (csak nyomásra)

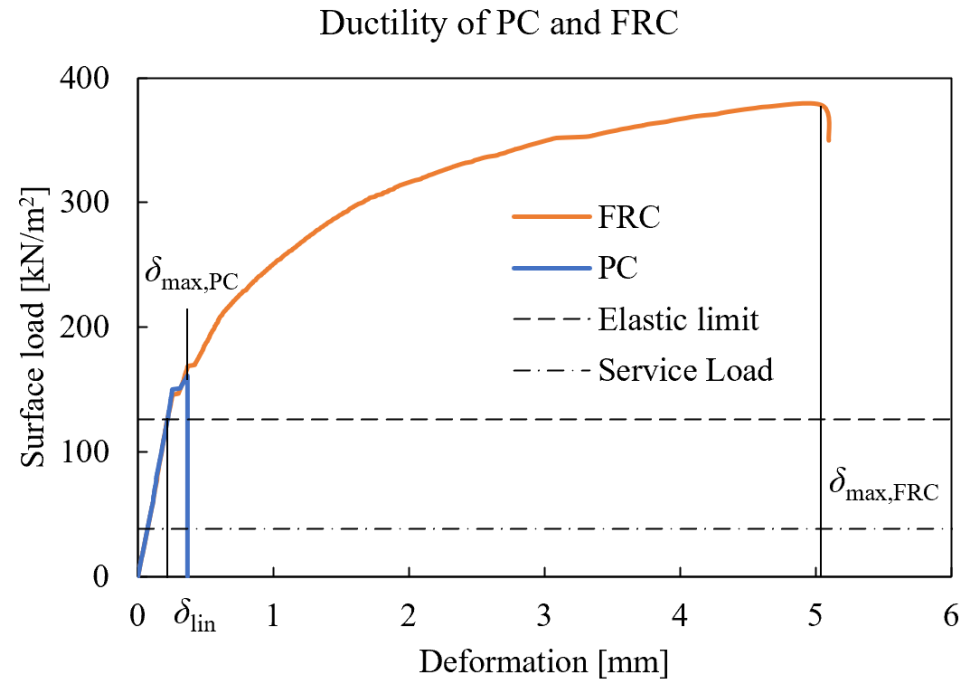
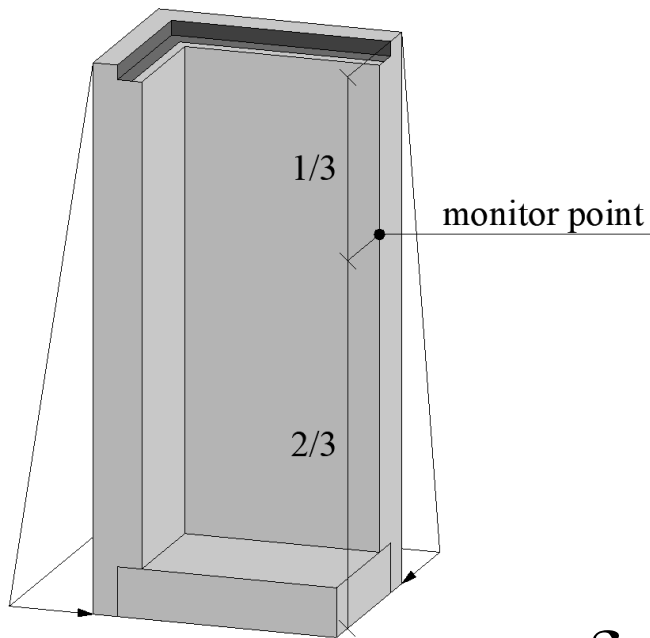
ATENA térbeli végelelemes méretezés

- az eredmények kiértékelésénél megmutathatóak a szerkezetben keletkező feszültségek, repedéstágasság, repedés irány, deformációk
- ULS esetében a szerkezetnek stabilnak kellett maradnia
- SLS és FAT esetében a repedéstágassági korláton belül kellett lenni

ATENA térbeli végelelemes méretezés

- duktilitás vizsgálatnál egy felületi terhet adtunk a szerkezetre, amelyet folyamatosan növeltünk, egy helyen mérve a vízszintes elmozdulást
- ezzel a módszerrel a szerkezet a tönkremenetelig terhelhető, majd meghatározható a szerkezet duktilitása
- a számítást elvégeztük mind beton, mind szálerősítésű beton akna esetére is, majd a duktilitás (D) meghatározható

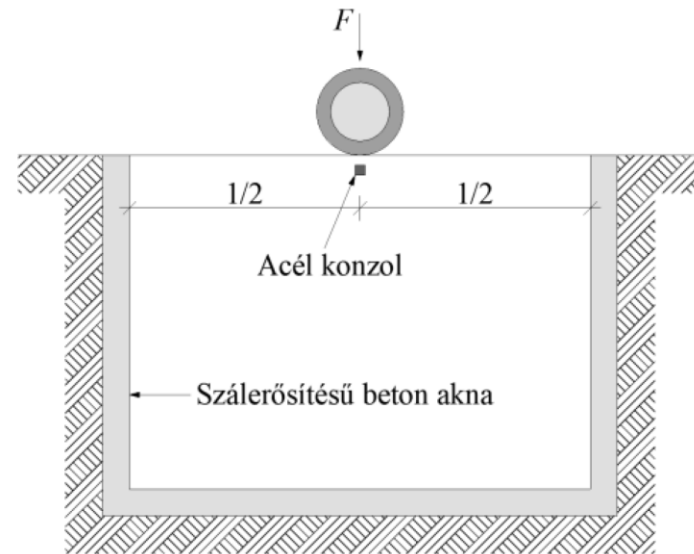
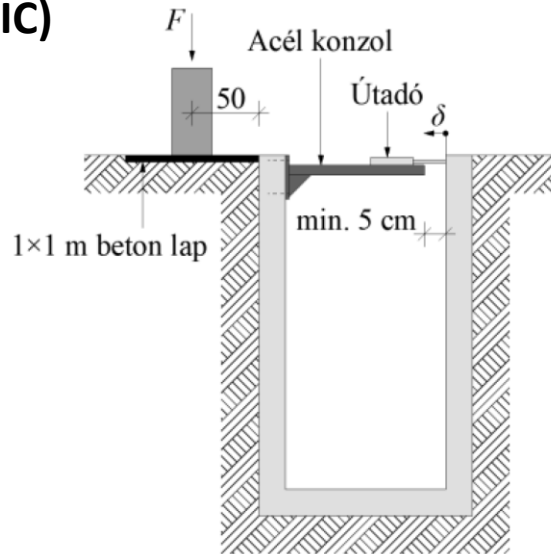
$$D = \frac{\delta_{\max}}{\delta_{\text{lin}}}$$

$$D_{\text{PC}} = 1,67$$

$$D_{\text{FRC}} = 22,95$$

PRÓBATERHELÉS

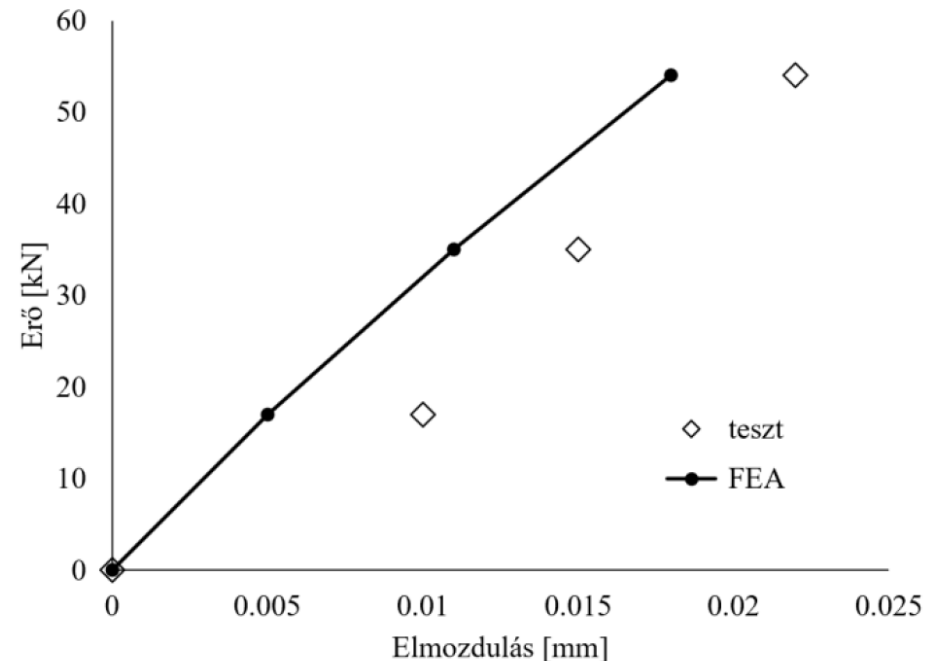
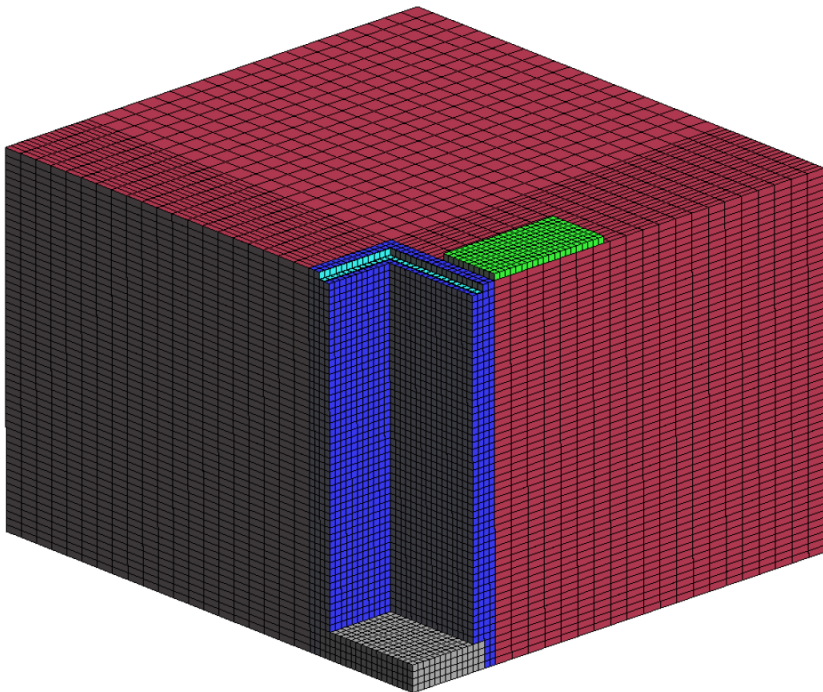
Első próbaterhelés: elmozdulás mérése kerékterheléssel
(JKP STATIC)

Első próbaterhelés: elmozdulás mérése kerékterheléssel (JKP STATIC)

- numerikus modellt építettünk a helyszíni mérés alapján
- a numerikus modell eredményei jól közelítették a helyszíni mérés eredményeit, ugyanakkor a teherbírás továbbra is csak numerikusan volt meghatározható
- szükségessé vált egy olyan próbaterhelés, ahol az akna teherbírása meghatározható

Megjegyzés: az irodalmi kutatások és saját számításaink alapján a talaj teherbírásának kimerülése (talajtörés) hamarabb következik be, mint az akna tönkremenetele.

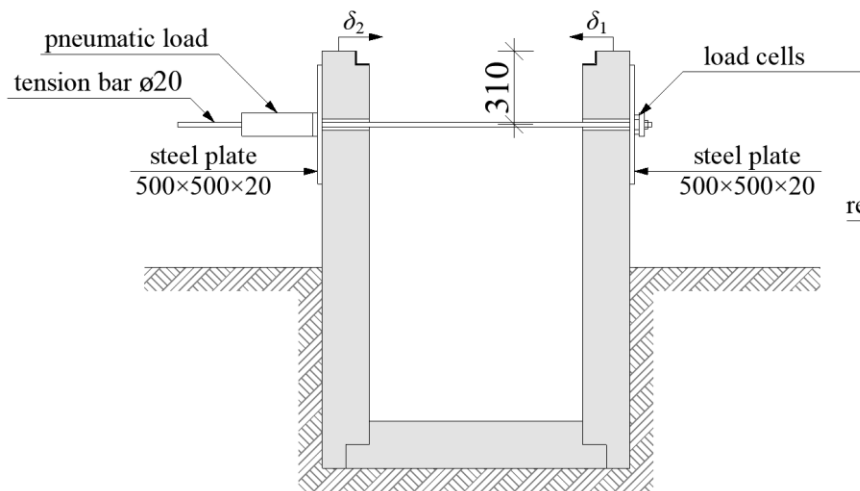

Második próbaterhelés: PC és FRC akna teherbírásának meghatározása (BME)

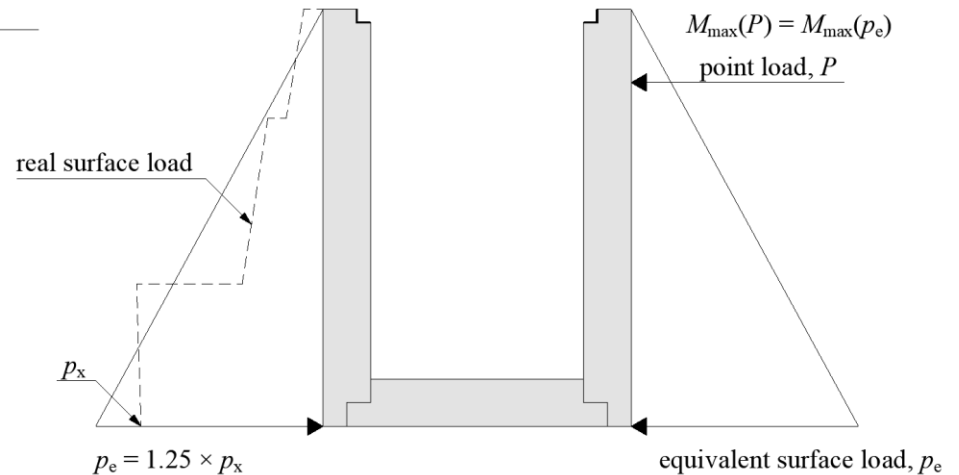
- PC és FRC aknák készítése, azonos geometriával
- pontszerű teherrel terhelve az alábbi ábra alapján
- erő-elmozdulás mérése, duktilitás meghatározása
- a pontszerű teherből (P) egy ekvivalens háromszög alakú felületi teher (p_e)
- az ekvivalens teherből a valós felületi teher mértékére következtetni lehet
- globális biztonság meghatározása:

$$\gamma_R = \frac{p_{x,\max}}{p_x} = \frac{0.8 p_{e,\max}}{p_x}$$

a) Test loading setup

b) Equivalent surface load

PRÓBATERHELÉS

Második próbaterhelés: PC és FRC akna teherbírásának meghatározása (BME)

Képek a terhelésről:

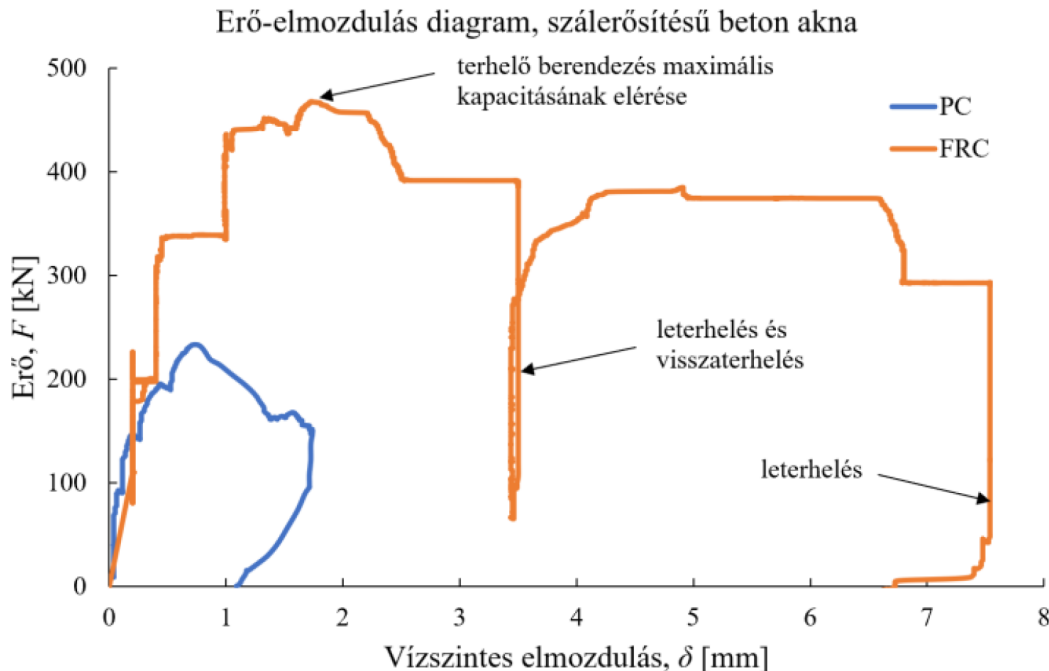

Második próbaterhelés: PC és FRC akna teherbírásának meghatározása (BME)

Erő-elmozdulás görbék:

- mind teherbírásban, mind duktilitásban jóval nagyobb tartalék van az FRC aknában
- az FRC akna terhelésénél elértük a terhelő rúd teherbírását (~550 kN), így tehermentesítettük, majd újraterheltük
- a próbaterhelés végén is maradt benne tartalék
- PC akna esetében a maximális teher elérése után a terhelő erő hirtelen csökkent, a repedés végigfutott az akna falán és az alaplemezen

$$\gamma_{R,PC} = 7,17$$

$$\gamma_{R,FRC} = 13,55$$

$$D_{PC} = 5,96$$

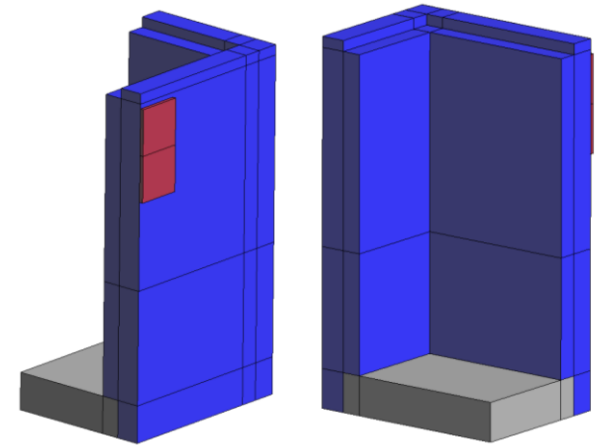
$$D_{FRC} = 21,51$$

PRÓBATERHELÉS

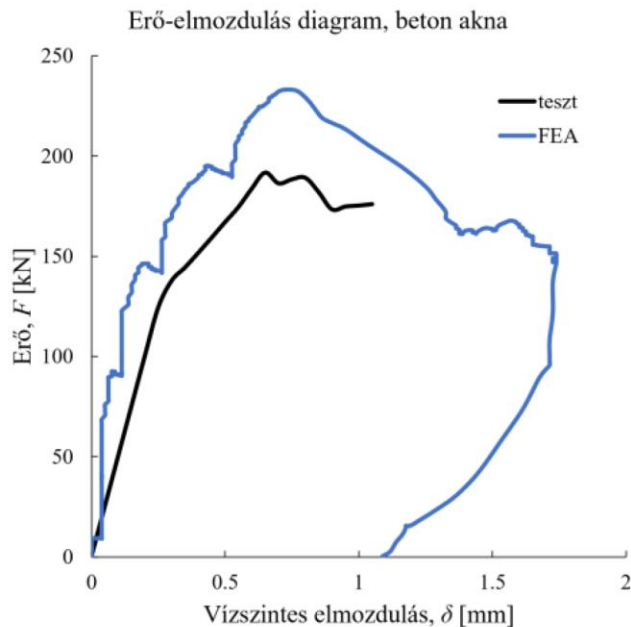
Második próbaterhelés: PC és FRC akna teherbírásának meghatározása (BME)

A valós terhelés numerikus modellel is vizsgálva lett, a két görbe egy diagramon ábrázolva az alábbi ábrán.

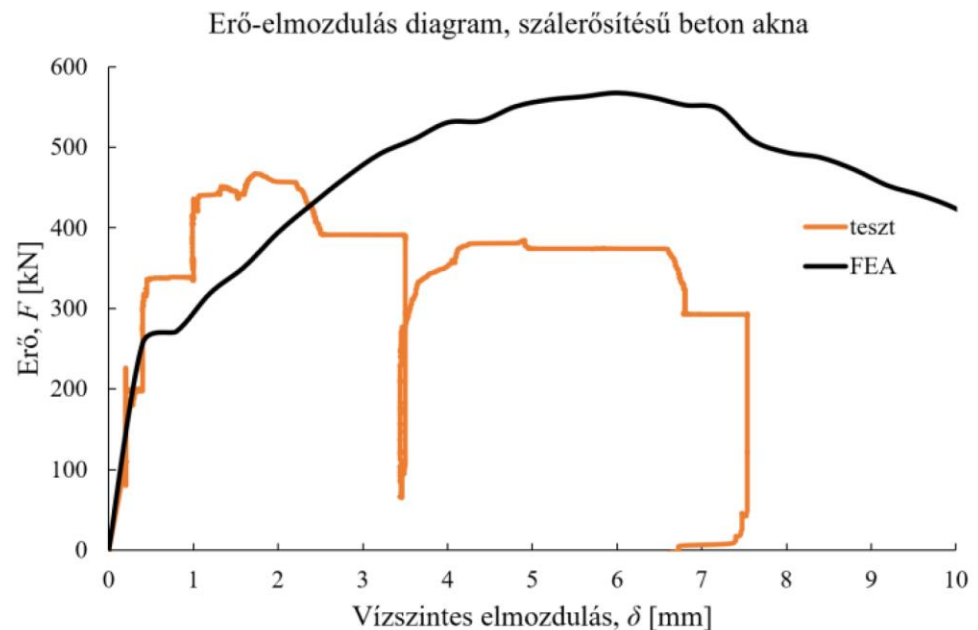
- mind karakterisztikájában, mind teherbírásban jól közelíti a numerikus modell a valós vizsgálatot
- a verifikált modellel az FRC akna teherbírása is becsülhető, amely így ~600 kN lett volna

a)

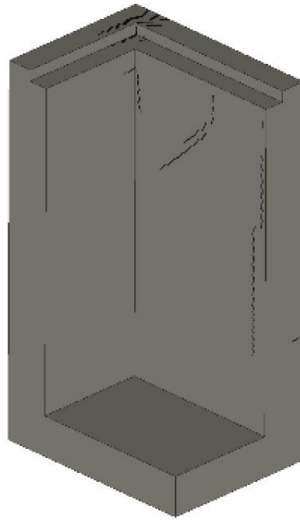
b)

PRÓBATERHELÉS

Második próbaterhelés: PC és FRC akna teherbírásának meghatározása (BME)

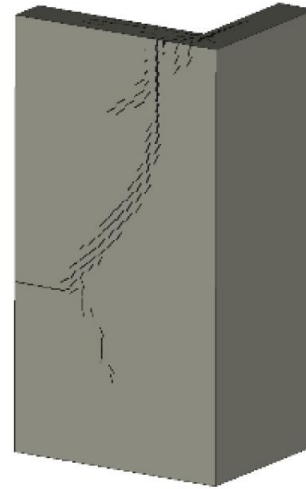
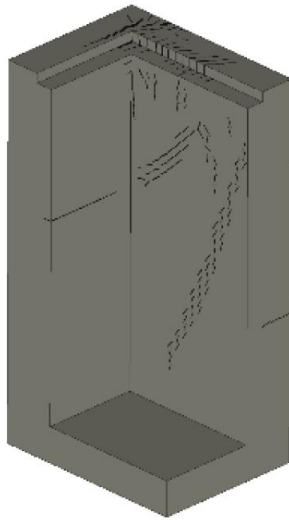
A numerikus és valós repedések jó egyezést mutattak:

PRÓBATERHELÉS

Második próbaterhelés: PC és FRC akna teherbírásának meghatározása (BME)

A numerikus és valós repedésképek jó egyezést mutattak:

CO2 lábnyom és fenntarthatóság

Általánosságban, egy szerkezet előállítása során CO2 keletkezik:

- tervezési folyamat során (~1%)
- anyagok gyártása során (~90%)
- anyagok szállítása során (~3%)
- szerkezet építése során (~6%)

de ez az érték szerkezetenként változhat.

A szintetikus szálak használatával kiváltottuk a hagyományos vasalást, ezzel a munka felgyorsult, és jelentős mennyiségű, magas környezeti lábnyommal rendelkező betonacélt takarítottunk meg.

BarChip 48 szintetikus szál GWP értéke (Global Warming Potential) az EPD szerint 1.99 kg CO₂e/kg, ami azt jelenti hogy egy akna esetén **18.7 kg CO₂e**.

Betonacél esetében ugyanez az érték **263.5kg CO₂e/kg** (ACI alapján).

Kb. 14-szer több a betonacél CO₂e értéke, mint a BarChip48 szintetikus szálnál.

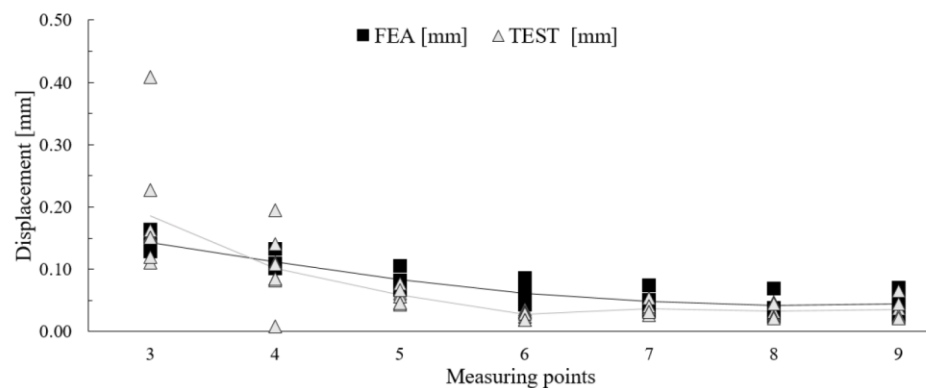
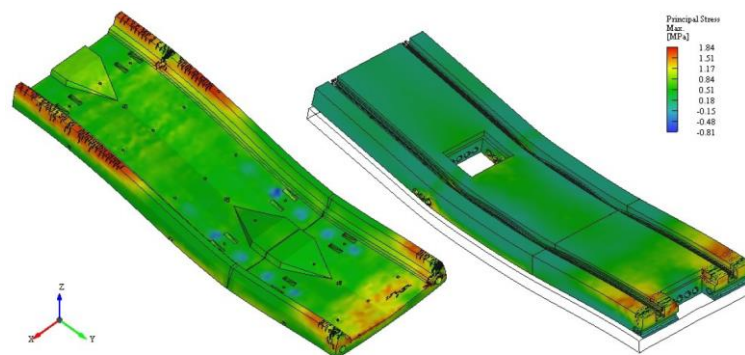
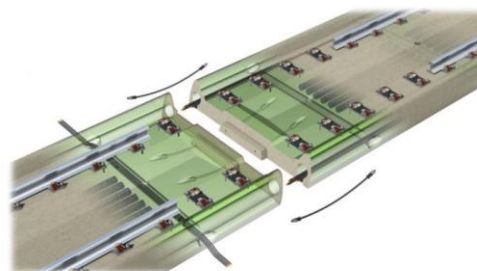
Megjegyzés: a termék előállításáról beszélek csak, nincs benne szállítás, beépítés stb., illetve CO₂e nem CO₂. A részletes számítás még folyamatban van, az tartalmazni fogja a szállítási és beépítési lábnyomot is.

EREDMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÁSA

FRC és RC akna

- bizonyos szerkezetekben a szálerősítésű beton használatával magas teherbírású, duktilis szerkezeteket készíthetünk, akár a vasalás is kiváltható
- olyan környezeti feltételeknél, ahol a beton karbonátosodása erősebb, a vasalás korróziójának veszélye jelentősebb, mindenképp jó megoldás a teljesen korróziómentes szintetikus makroszálak használata
- tipikusan ilyen a szabadban álló, földdel érintkező, vagy föld alatti szerkezetek, műtárgyak: alapozások, aknák
- jelen munkánkkal meghatároztuk az aknák teherbírását, globális biztonságát, próbaterhelésekkel igazoltuk ezt, illetve verifikáltuk a numerikus modellünket
- a tervezési folyamat és a megvalósítás egy szép példa egy szerkezet újragondolására, új anyagokkal és fejlett méretezési módszerekkel

TOVÁBBI ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEK

PCAT, előregyártott vasúti pályalemez

TOVÁBBI ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEK

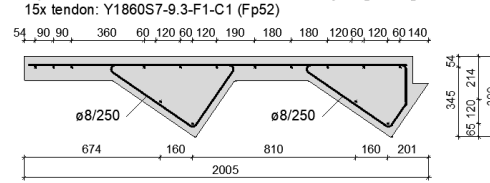
Szeged, villamos pályalemez

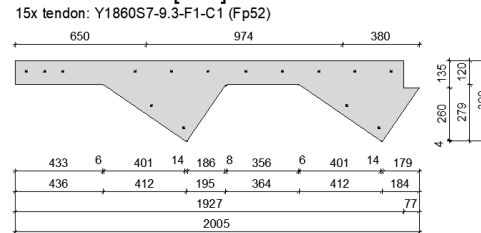
TOVÁBBI ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEK

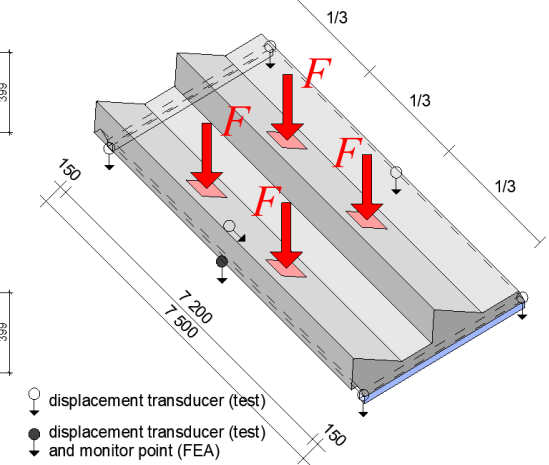
a) Cross section - steel stirrups [mm]

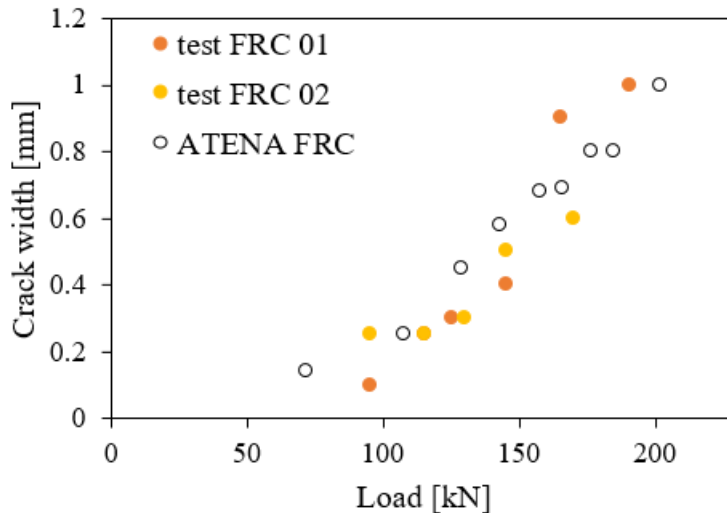
Section - FRC [mm]

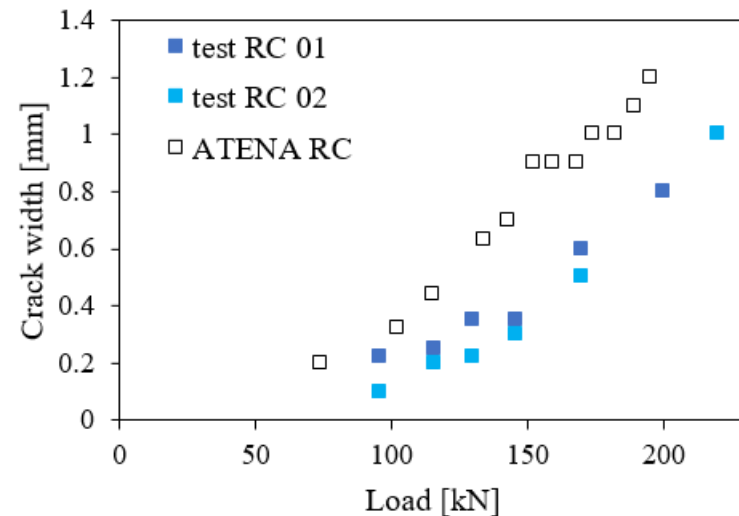
b) Laboratory setup [mm]

Crack width bottom

Crack width bottom

Debrecen, előregyártott tribünelem, nyírési vasalás csökkentése

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

